

MIĘDZY KRAKOWEM A JEROZOLIMĄ

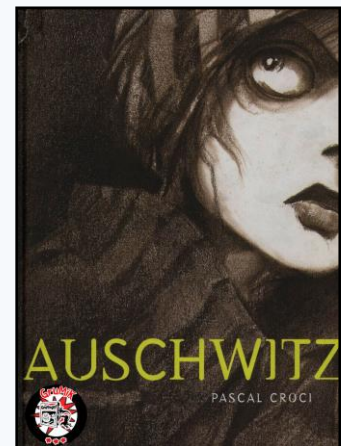
OFERTA EDUKACYJNA DLA SZKÓŁ GIMNZJALNYCH I
PONADGIMNAZJALNYCH

Holokaust: od idei do zbrodni

Holokaust, czyli zagłada prawie 6 milionów Żydów w czasie II wojny światowej jest zjawiskiem bezprecedensowym w dziejach narodu żydowskiego. W trakcie lekcji zatytułowanej „Holocaust – od idei do zbrodni” przedstawiony zostanie rys historyczny Zagłady – od narodzin antysemityzmu w XIX wieku, aż po ludobójstwo dokonane na Żydach w czasie II wojny światowej. Lekcja ma za zadanie pokazać, jak stereotypy i niechęć może przerodzić się w ludobójstwo milionów ludzi. W trakcie zajęć prezentowane są fragmenty filmów oraz zdjęcia.

Holokaust w popkulturze

Na temat Holokaustu powiedziano i napisano już wiele. Z tematyką Zagłady próbuje zmierzyć się nie tylko historia, ale i sztuka. Dlatego też druga lekcja dotycząca Szoa prezentuje ogólną tendencje do zmian w przedstawianiu Zagłady w literaturze, sztuce i filmie. W trakcie lekcji pokazywane są wybrane wydawnictwa (ze szczególnym uwzględnieniem komiksów) oraz najbardziej kontrowersyjne prace artystyczne nawiązujące do Holokaustu. Autorki lekcji prezentują także kwestie komercjalizacji miejsc pamięci oraz wykorzystywania haseł i symboliki związanej z Zagładą w reklamie.

Żydowski Kraków. Historia, kultura, współczesność

Bez wychodzenia z sali lekcyjnej, uczniowie będą mieli okazję odbyć wirtualny spacer po wszystkich ciekawych, nieodkrytych, a często nawet zapomnianych zakątkach m.in. krakowskiego Kazimierza, dawnej dzielnicy żydowskiej. Młodzież pozna podstawowe pojęcia związane z religią żydowską, dowie się ile synagog funkcjonuje w ich mieście i jaką rolę spełniały one kiedyś, a jaką pełnią obecnie; jacy ludzie tworzyli historię, kulturę i przestrzeń tego miejsca. Będzie to również okazja do poruszenia tematów trudnych, ale i zarazem niezwykle ważnych, w które wpisuje się cały okres II wojny światowej. Reasumując,

lekcja ta stanowi połączenie trzech przestrzeni czasowych: przeszłości teraźniejszości i przyszłości dzielnicy Kazimierz. W związku z tym uczniowie mają okazję poznać współczesne życie żydowskie: działalność Centrum Społeczności Żydowskiej (JCC), Muzeum Galicja czy Stowarzyszenia Festiwalu Kultury Żydowskiej. Dzięki wskazaniu na tego typu instytucje, przed uczniami otwiera się ciekawość poznania tego miejsca osobiście, docenienia jego walorów kulturowych i korzyści płynących z jego prawidłowego funkcjonowania dla miasta i całej społeczności Krakowa.

Żydzi w okupowanym Krakowie

Lekcja przybliży młodzieży losy krakowskiej społeczności żydowskiej w latach 1939 – 1945. Uczniowie poznadzą najważniejsze postaci, instytucje i wydarzenia. Udadzą się w wirtualną wycieczkę po dawnym getcie krakowskim i odkryją, gdzie dzisiaj można szukać śladów dawnej „żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej”; gdzie znajdował się obóz koncentracyjny w Krakowie i czym tak naprawdę była „lista Schindlera”.

Antysemityzm: od niechęci do nienawiści

Problem antysemityzmu wciąż budzi wiele emocji. Być może większość nauczycieli nie spotyka się na co dzień z antysemickimi uwagami i uprzedzeniami, jednak mając na uwadze długą historię tego zjawiska, a zwłaszcza jego skutki w XX wieku, jesteśmy przekonani, że temat ten zasługuje na szczególną uwagę w

procesie kształcenia. Sytuacja polityczna w Izraelu powoduje, że antyizraelskie komentarze przestają być rzadkością i coraz częściej mają charakter antysemicki. Zdarza się, że Żydzi są zaczepiani na ulicach, przeprowadzane są też ataki na synagogi i inne żydowskie budynki. Antysemickie wypowiedzi nie są wyłącznie domeną określonych grup etnicznych, narodowych czy ludzi w określonym wieku. Przecież graffiti przedstawiające swastykę

można spotkać wszędzie, a antyżydowskie hasła słyszy się często na boisku podczas meczów piłkarskich. Opowiada się masę dowcipów o bogatych i skąpych Żydach, a sam etnonim „Żyd” uważany jest przez niektórych za obraźliwy epitet.

Żydzi. Historia pomijana

O Holokauście słyszeli wszyscy, niektórym obilo się również o uszy, że Kazimierz Wielki nadawał Żydom przywileje. Co jednak było wcześniej? W jaki sposób Żydzi pojawili się na terenie Europy i Polski? Na jakich prawach funkcjonowali w chrześcijańskim społeczeństwie? Czy zajmowali się tym samym, co cała reszta Europy? Jak byli postrzegani? Większość z tych pytań niestety pozostaje bez odpowiedzi w ramach nauczania historii w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Jednak trzeba zdawać sobie sprawę, że społeczność żydowska, począwszy od średniowiecza, stanowiła stały i ważny element europejskiego społeczeństwa. W ramach tej lekcji chcemy przybliżyć uczniom właśnie tę historię narodu żydowskiego w Europie i na ziemiach polskich.

Marzec '68 a exodus polskich Żydów

Marzec '68 był wydarzeniem, na które złożyło się kilka zjawisk. Za najważniejszy nurt wciąż uważa się protesty studentów na uniwersytetach, które nastąpiły po zdjęciu z afisza „Dziadów” w reż. Kazimierza Dejmka. Pamiętać trzeba jednak, że Marzec to również państwowa kampania antysyjonistyczna, która przybrała stricte antysemitki charakter. Jej wynikiem

był exodus tysięcy polskich obywateli żydowskiego pochodzenia. Lekcja skupia się właśnie na tym antysyjonistycznym wątku Marca, pokazując zarówno jego przyczyny, jak i skutki.

Fenomen Izraela

W poł. XX w., po prawie dwóch tysiącach lat diaspory, naród żydowski powrócił do Ziemi Obiecanej. Już sam fakt odtworzenia państwa Izrael po tak długim czasie, określić można

mianem fenomenu. Niniejsza lekcja nie skupia się wyłącznie na wydarzeniach historycznych, ale ukazuje więcej fenomenów współczesnego Izraela: religijny, kulturowy, językowy czy etniczny. Pod pojęciem Izraelczyka kryć się może bowiem zarówno pobożny chasyd z dzielnicy Mea Szearim, który posługuje się

językiem jidysz, Żyd z Etiopii, który modli się w języku geez, żołnierz Izraelskich Sił Obronnych (IDF) mówiący wyłącznie po hebrajsku, a nawet Arab.

Wprowadzenie do judaizmu

Judaizm to jedna z trzech największych religii monoteistycznych świata, której wyznawcami są Żydzi, i z której wywodzi się chrześcijaństwo. Niestety na tych trzech informacjach najczęściej kończy się wiedza większości z nas na temat tej religii (kultury?). Dlatego też celem niniejszej lekcji jest przede wszystkim zapoznanie młodzieży z genezą i głównymi założeniami judaizmu. Oprócz ukazania głównych świąt, obrzędów oraz „atrybutów” religijnego Żyda, zarysowany zostanie również problem nurtów, które w judaizmie występują. Lekcja odpowie m.in. na pytanie czy wszyscy Żydzi noszą pejsy?; co to znaczy, że Żydzi jedzą koszernie i skąd wzięli swoje „zasady żywieniowe”?; czy kobiety i mężczyźni modlą się razem? Co religijny Żyd nosi na głowie i czy kolor kipy ma znaczenie?

Współczesne życie żydowskie w Polsce

Żydzi mają w Polsce wielowiekową historię. Dzisiaj cieniem na tej historii kładzie się Holocaust oraz Marzec '68. Proponowana przez nas lekcja ma pokazać uczniom jak wygląda i funkcjonuje współcześnie społeczność żydowska w tym kraju nad Wisłą. Wokół tej społeczności narosło przez lata wiele stereotypów, a wiele rzeczy wciąż jest niejasnych. Ilu Żydów mieszka w Polsce? Czy w Polsce funkcjonują jakieś synagogi czy służą tylko jako relikty przeszłości? Czy wszyscy rabini w Polsce to mężczyźni? Czy w Polsce społeczność żydowska jest monolitem? Czy można w naszym kraju dostać w ogóle kosherne jedzenie? Ta lekcja odpowie na te (i nie tylko na te) pytania. Chcemy pokazać nowoczesną i rozwijającą się społeczność, która nie chce być definiowana przez Szoa, ale chce budować swoje życie w kraju, w którym ich przodkowie zamieszkali 1000 lat temu.

Dodatkowa oferta dla szkół!

Warsztaty antydyskryminacyjne

Uczniowie w ciągu wieloletniej szkolnej edukacji uczą się o dyskryminacji różnych grup społecznych, religijnych itp. Czy jednak właściwie potrafią odnieść zdobytą wiedzę do aktualnych problemów związanych z tolerancją? Jest to lekcja poświęcona na pytania i zagadnienia dotyczące dyskryminacji w przeszłości i współcześnie (np. antysemityzm, rasizm, islamofobia, romofobia). Żyjemy w wielokulturowym społeczeństwie, często podróżujemy, stykamy się z ludźmi różnymi od nas. Podczas warsztatów dajemy uczniom

wiedzę i narzędzia, by wiedzieli jak reagować na odmienność i indywidualność, która przez wieki była zwalczana, bo INNY nie znaczy gorszy!

Kontakt:

+48 509 845 105 lub **info@mifgash.org.pl**

Koordynatorka projektu: Małgorzata Kucharska

www.mifgash.org.pl

